Fritids, fruktstund och fibernät

Majblommans rapport om barns villkor i skolan
och på fritiden i svenska kommuner 2014

MajKommun 2014

Majblommans Riksförbund
Rapport 2014-11-27, nr 32

Innehåll

Inledning av generalsekreterare Lena Holm	**2**
Metod, syfte och mål	**3**
Sammanfattning av undersökningen	**4**
Årets Majkommun – Sundbyberg	**5**
Övriga nominerade	**7**
Plan mot barnfattigdom – en bra grund	**8**
Avgifter i skolan och förskolan	**9**
Villkor på fritiden	**11**
Fritids, förskola, ”nattis”	**12**
Kulturskola	**13**
Sommar, jul och helger	**13**
Datorer, läsplattor och internet	**15**
Hur visioner blir verklighet	**19**
Majblomman som resurs	**20**

Omslagsfoto: Anna Sigvardsson

På barnens sida sedan 1907

I över ett sekel har Majblomman stått på barnens sida. 2014 har vi intensifierat arbetet för att stärka minderåriga i ekonomisk utsatthet. För även om behoven skiftar över tid, så ser vi ingen bortre parentes. Tvärtom vittnar våra lokalföreningar om nya problem som drabbar ekonomiskt sköra familjer och marginaliserar barn i skolan och på fritiden.

Det är av stor betydelse att svenska kommuner har ett uttalat barnperspektiv på alla tangerade områden. En nyckel till framgång vad gäller att tackla problemen är att formulera en explicit, övergripande plan för att motverka barnfattigdom. Flera av de kommuner som visar störst kompetens i årets undersökning kan presentera gedigna och slagfärdiga dokument av detta slag. Men fortfarande saknar majoriteten av de svarande en plan för att bekämpa barnfattigdom.

Med kommunrapporten och utmärkelsen årets MajKommun väljer vi än en gång att framhålla det goda exemplet, inte minst för att inspirera de kommuner som hamnat på efterkälken. Vi vet att landet är fullt av dedikerade sakkunniga på många nivåer, och att de inget hellre vill än värna barns rättigheter i sitt dagliga arbete. Genom att fokusera på möjligheter och föregångare vill vi sänka trösklar för dem.

Få lär ha undgått att vi befinner oss i en föränderlig tid vad gäller teknik och kommunikation. Att ha en dator med tillgång till internet betraktas som självklart av de allra flesta, och en tung majoritet av våra ungdomar har en smart telefon.[1] Under 2014 har Majblomman ökat närvaron i sociala medier, inte minst för att kommunicera med barn och unga. Gemenskap för unga handlar i dag lika mycket om att hänga med varandra hem efter skolan som att hålla kontakten över nätet. I kommunrapporten belyser vi betydelsen av digital gemenskap på fritiden såväl som vikten av IT-kompetens för att nå målen i skolan.

Av de ändamål Majblomman lägger mycket kraft på är barns sommarlov den största posten. Totalt gick över fem miljoner kronor till barns behov av aktiviteter, upplevelser, rekreation och annat som hör sommaren till. Samtidigt visar vår enkät att andelen kommuner som satsar ordentligt på barn och ungdomar när skolan stänger är blygsam. Därför ställer Majblomman in skärpan på sommarlovet inför 2015.

Även julen är en besvärlig tid för barn i familjer med små marginaler. Vi kan konstatera att de kommuner som stöttar barnen särskilt i juletid inte heller utgör någon stor grupp. Att släppa kommunrapporten samtidigt som svenska butiker börjar julskylta blir en påminnelse om att det finns barn som är långt ifrån bortskämda med paket under granen.

2014 har 262[2] kommuner och stadsdelar svarat på vår enkät. Deras medverkan är avgörande för innehållet, och på lång sikt även för barn som har det tufft.

Ett stort tack till alla kommunrepresentanter som tagit sig tid att svara Majblomman.

Ni gör skillnad.

Lena Holm, Generalsekreterare

---

[1] Se s 20 ff i rapporten ”Svenskarna och Internet 2014” från Stiftelsen för Internetinfrastruktur
[2] Bilaga listor och diagram från Majblommans kommunenkät

Metod och syfte

Majblommans kommunrapport bygger på en digital enkät som e-postats till alla svenska kommuner. Frågorna i enkäten berör områdena utbildning, kultur och fritid samt social sektor, varför varje kommun har fått tre upplagor som de berörda sektorerna besvarat i relevanta delar. Om samma fråga besvarats motstridigt av två förvaltningar, har det svar som levererats av den förvaltning som äger frågan fått gälla.

Enkätsvaren har sammanställts av webundersökningsföretaget Alstra. Sammanställningen har indikerat vilka kommuner som bäst tar till vara barns behov och rättigheter. Majblommans riksförbund har följt upp svaren från dessa kommuner särskilt. Genom kompletterande telefonintervjuer med tjänstemän och dito dokument som berör barns rättigheter har Majblommans Riksförbund sedan valt ut årets MajKommun. Det handlar med andra ord om en kommun vars sektorer genomsyras av barnperspektivet och att detta får genomslag i barns liv.

De kommuner vi har intervjuat har hög kompetens vad gäller barnfrågor, och valet av Årets MajKommun har inte varit enkelt. I den löpande texten har vi velat framhålla styrkan hos de sex kommuner som var nominerade jämte Sundbyberg. Vi välkomnar dessa kommuner att delta i enkäten även 2015. Det är givetvis möjligt att bli nominerad en andra gång.

261 kommuner har besvarat enkäten. Alla har inte svarat på samtliga frågor. De procenttal som anges i rapporten är beräknade i förhållande till det totala antalet svar på respektive fråga.

Majblomman har tack vare erfarna volontärer i våra 650 lokalföreningar en nära bild av hur ekonomiskt utsatta barn i Sverige lever, just nu. Kommunrapporten ger de vardagliga berättelserna ett kompletterande samhälleligt perspektiv.

Att sammanställa kommunrapporten och kora årets MajKommun syftar 2014 till:

- **att belysa barns samtida villkor i svenska kommuner.**
- **att följa kommuners arbete ur barnperspektiv över tid.**
- **att uppmärksamma kommuner som goda exempel.**
- **att synliggöra och revalvera barns rättigheter i den aktuella debatten.**
- **att samla kunskap kommuner kan använda sig av.**
- **att synliggöra lokalt samarbete med Majblomman.**

Att sammanställa kommunrapporten syftar till att hela Sverige ska bestå av kommuner värdiga titeln Året MajKommun.

Kommunernas svar i korthet

4 procent av kommunerna som svarat på frågan har antagit uttryckliga, övergripande planer för att bekämpa barnfattigdom.

44 procent av de kommuner som svarat på frågan uppger att de har en policy eller riktlinjer för kostnader i skolan.

7 procent av de kommuner som svarat på frågan meddelar att de erbjuder helt gratis kollektivtrafik för barn.

43 procent av de kommuner som svarat på frågan säger att de fortlöpande ordnar kostnadsfria fritidsaktiviteter för barn och unga.

64 procent av de kommuner som svarat på frågan uppger att de erbjuder barnomsorg på obekväm arbetstid, alltså ”nattis”.

89 procent av de kommuner som svarar på frågan meddelar att de erbjuder kulturskola. **6 procent** av de som svarar på frågan uppger att kulturskolan är kostnadsfri.

67 procent av de kommuner som svarat på frågan säger att de sätter ihop ett sommarlovsprogram för barn och unga ihop med samarbetspartners.

16 procent av de kommuner som svarat på frågan säger att barnfamiljer med försörjningsstöd får extra bidrag inför sommarlovet.

12 procent av de kommuner som svarat på frågan uppger att alla fritids och fritidsgårdar är öppna under hela sommarlovet.

22 procent av de kommuner som svarat på frågan anger att barnfamiljer med långvarigt försörjningsstöd får bidrag för dator och internetabonnemang.

35 procent av de kommuner som svarat på frågan uppger att skolelever får en dator som de kan ta med hem.

Årets MajKommun – ett inspirerande exempel

I den opinionsbildande verksamheten sätter Majblomman ljus på problem vi observerar. Att vi arbetar lokalt, nära barnen, innebär att vi snabbt kan identifiera hinder som de stöter på i vardagen. Att upptäcka och beskriva dessa är en förutsättning för att kunna förstå, möta barns behov och hävda deras rättigheter. I dag kan till exempel en smart telefon vara lika viktig för gemenskapen med kompisarna som en cykel eller ett medlemskap i simklubben.

Parallellt med problemformulering och kritik mot bristande strukturer tar Majblomman upp goda exempel och ger förslag på åtgärder. Det finns en rad kommuner som tar arbetet för barns rättigheter på stort allvar, vidtar tydliga åtgärder och följer upp sina mål. Att varje år utse Sveriges barnvänligaste, MajKommunen, är en del i detta. Vi hoppas att de kommuner som inte kommit lika långt, tar utnämningen som något att sträva efter och låta sig inspireras av.

Sundbyberg är årets Majkommun

Till MajKommun 2014 har vi haft glädjen att utse Sundbyberg.

Berörda förvaltningar i Sundbyberg har till att börja med lämnat mycket tillfredsställande svar på vår digitala enkät, vilka rimmar väl med innehållet i utredningen ”Barnfattigdom – ekonomisk utsatthet i Sundbyberg” som samverkansorganisationen *Fokus Barn och Unga* ligger bakom.[3] Sedan 2012 är barnfattigdom ett fokusområde i Sundbyberg. Med hjälp av relevanta forskarrön, aktuella rapporter och egna erfarenheter har man satt samman ett dokument som enligt Majblommans bedömning i princip innehåller vad en plan mot barnfattigdom bör innehålla.

”Investeringar i människor, särskilt under barndomen, ger vinster på längre sikt. Det visar sig bland annat genom att fler klarar skolan, utbildar sig, arbetar och kan försörja sig och har en god hälsa”[4]

Citatet är hämtat ur Analysdelen i dokumentet. Det uttrycker en viktig slutsats som Majblomman arbetar för att sprida, nämligen att kompensatoriska satsningar på barn måste få kosta, för stunden. Att satsa på barns utbildning och hälsa är lika med att investera socialt – på lång sikt. Detta visar Sundbybergs kommun att man inser och strävar efter, i både teori och praktik.

Till sin form är utredningen om ekonomisk utsatthet bland barn i Sundbyberg tydlig och lättillgänglig. Den torde kunna användas som guide av så väl kommunala beslutsfattare och rektorer som av förskolelärare och elevrådsrepresentanter. Att barn och unga ska kunna ta del av texter som berör dem är enligt Majblomman mycket eftersträvansvärt, men än så länge ovanligt i våra kommuner.

I Sundbyberg har man arbetat stegvis med att kartlägga situationen för barn i kommunen, analysera problem och formulera mål för att parera faktorer som

[3] ”Barnfattigdom – ekonomisk utsatthet i Sundbyberg – Att utjämna skillnader i livsvillkor bland barn och unga” Signerad av Ann-Charlotte Blomqvist för Fokus barn och unga 2014
[4] Som i föregående not: sid 40

medverkar till att barn hamnar i ekonomisk utsatthet. Man har tittat både på den interna verksamheten och på fungerande delar i andra svenska kommuner. Mycket görs i dag, vilket framkommer nedan, men fortfarande finns en rad tydliga mål som kommunen ska arbeta med. Att dessa uttalas ger goda odds för att Sundbyberg inte nöjer sig, utan fortsätter med ett aktivt arbete mot barnfattigdom framöver.

För att öka och hålla kunskapen intakt satsar kommunen på information, inte minst internt. Under hösten 2014 har *Fokus Barn och Ungdom* informerat om barnfattigdomen på orten i berörda nämnder och i skolor. Det personliga mötet är här centralt.[5]

Avgifter i skolan, ”nattis” och fritidsverksamhet

I Sundbyberg ska förskolan och skolan vara helt fria från avgifter, sedan januari 2012. I Majblommans digitala enkät anger kommunens företrädare att man likställer den så kallat obetydliga kostnad som accepteras i skollagen med noll kronor. På så vis vill man garantera att inget barn ska behöva avstå från att följa med på utflykter eller studiebesök som kräver utrustning, eller på annat vis kostar pengar. Vidare bekostas all utflyktsmat av kommunen.

Kommunen arbetar med en rad konkreta projekt för att alla barn ska ha goda möjligheter i skolan och på fritiden. Datorer och läsplattor som får tas med hem tillhandahålls. Här märks även kommunal läxhjälp, tillgång till låneutrustning och klädbytardagar. Detaljer som är viktiga för barns välmående tas i beaktande. I kommunala skolor finns möjlighet för alla att ta stora portioner av frukosten på fritids och i förskolan. Lånekläder finns att erbjuda barn som glömt, eller helt saknar till exempel vinterjacka.

Sundbybergs kommun erbjuder sedan drygt ett år tillbaka förskola på obekväma arbettider, ”nattis”. Det är avgörande för många barn till ensamstående föräldrar.

Kultur och fritid

Kommunen erbjuder bred kulturverksamhet där barn och unga kan mötas och förkovra sig. Kulturskolan har syskonrabatt och alla barn får kostnadsfri simskola i andra klass. Kulturförvaltningen har infört en ”kulturgaranti” som innebär att barn- och utbildningsförvaltningen avsätter en summa per elev för att skolan ska kunna erbjuda kulturupplevelser.

Socialtjänsten

Socialtjänsten i Sundbyberg stöttar barnfamiljer som haft försörjningsstöd länge, genom att särskilt bidra till kostnader för semester på ”basnivå”. Barn i dessa familjer ska vidare ges möjlighet till sommarledighet från förskola och fritids. Ungdomar i familjer med långvarigt försörjningsstöd ska kunna ha sommarjobb utan att deras inkomster räknas in i beräkningsunderlaget för det ekonomiska stödet. Förvaltningen satsar stort på att erbjuda sommarjobb åt alla Sundbybergs ungdomar från nian till tvåan i gymnasiet. Därtill arbetar man preventivt för att barnfamiljer inte ska behöva bli vräkta. I Sundbyberg lämnas ekonomiskt stöd till IT-utrustning och internetabonnemang till barnfamiljer med försörjningsstöd. I samband med jul- och sommarlov får dessa barnfamiljer extra bidrag.

[5] Intervju med Svante Tolf - chef på Barn- och utbildningsförvaltningen i Sundbyberg

Framtida åtgärder

Följande framtida åtgärder nämns i utredningen från Sundbybergs kommun:

- I så kallade ärendebeskrivningar ska barnperspektivet beaktas där barn berörs.
- En social investeringsfond föreslås för att påskynda nyanländas etablering.
- En social investeringsfond för att skapa tillgång till fritidsaktiviteter föreslås, genom exempelvis fler fritidsgårdar och fri entré i simhallar
- Kunskapen om barn och ungas situation och livsvillkor ska öka.
- Man ska förse alla elever med SL-kort, alternativt behovspröva detta.
- Man vill erbjuda kostnadsfria aktiviteter på loven, för att tillgodose barns rätt till en meningsfull fritid.
- Man planerar en handlingsplan kring arbetet med att utjämna skillnader i livsvillkor och motverka barnfattigdom. Målet är att nå riksgenomsnittet och det ska vara mätbart för att se vad som fungerar.
- Man ska vidareutveckla samarbetet med näringslivet för att skapa jobb.
- Man ska följa upp satsningarna på kostnadsfria skolor och förskolor.

Sex kompetenta kommuner får silvermedalj

Som framgått är Sundbybergs kommun en högst värdig MajKommun 2014. Därmed inte sagt att processen bakom utnämningen har varit enkel. Samtliga övriga sex kommuner är föredömen ur barnperspektiv. I denna rapport nämner vi goda projekt och metoder från nedanstående kommuner.

Eskilstuna kommun Eskilstuna bedriver ett noggrant arbete mot kostnader i skolan. Kommunen arbetar genomgående med social hållbarhet, inklusive barnkonsekvensanalyser.

Håbo kommun Håbo har en gedigen plan mot barnfattigdom, inklusive en avstämningsplan för att säkerställa genomslag. Håbo arbetar föredömligt med familjeprojekt.

Karlshamns kommun Karlshamn har ett väl fungerande samarbete mellan förvaltningar vars arbete berör barn. Kommunens IT-projekt för digital tillgänglighet för alla skolbarn är föredömligt.

Linköpings kommun Linköping erbjuder kostnadsfri kollektivtrafik för alla skolbarn och arbetar aktivt med kulturprojekt för barn.

Norrköpings kommun Norrköping har gjort arbetet mot barnfattigdom till prioriterat mål. Kommunen har nyligen genomfört en omfattande föräldraenkät om otillåtna kostnader i skolan och förskolan. Man har även utsett ett kommunalt barnombud.

Västerås kommun Västerås har en plan mot barnfattigdom i förskolan, och utbildar all förskolepersonal i att möta barn från familjer i ekonomisk utsatthet.

Kommunala planer mot barnfattigdom – en bra grund

Att kommuner väljer att mobilisera mot ekonomisk utsatthet genom särskilda officiella dokument är enligt Majblommans bedömning viktigt.

Genom att artikulera befintlig kunskap om barn i ekonomisk utsatthet görs den tydlig och relevant både för anställda i berörda sektorer och för omvärlden. Att barns rättigheter görs till en prioriterad fråga sätter press på förvaltningar och förtydligar viljan att ta barnperspektivet på allvar i teori och praktik.

Genom att formulera konkreta mål blir det svårare att prioritera bort barns rättigheter i exempelvis budgetförhandlingar. Det blir lättare att hävda sig för alla som arbetar för att säkerställa barns rättigheter. Finns det uttalade mål är möjligheten att säkerställa deras genomslag på ett bättre sätt än när barns rättigheter förblir en abstrakt ambition.

Att ta fram barnfattigdomsplaner är enligt Majblommans bedömning vitaliserande för kommuner som vill lyckas förverkliga sina löften och ambitioner. Därmed inte sagt att det är en universallösning. Av de sju föredömliga kommuner som nominerades till MajKommun 2014 saknar fem en sammanhållande plan mot barnfattigdom.

Linköpings kommun har ingen särskild plan för bekämpning av barnfattigdom, men formulerar sina strategier i sin övergripande strategiska plan och sitt program för social hållbarhet.

I **Eskilstuna kommun** utgår man ifrån strukturindex från Statistiska Centralbyrån, och fokuserar på riskgrupper genom att fördela skolornas resurser med detta i åtanke. Metoden är en del i utbildningsförvaltningens kompensatoriska arbete. 8[6] av de 185 kommuner som svarar på frågan om de har en plan mot barnfattigdom uppger att de har antagit en sådan och arbetar utifrån den.

Bjuv och Jönköping har inte lämnat svar på frågan om barnfattigdomsplan i enkäten, men har kvar de dokument mot barnfattigdom som gällde förra året.

Sammantaget räknar vi alltså med att 10 kommuner eller 5 procent av de 185 som svarar på frågan har en plan mot barnfattigdom. 21 kommuner eller 11 procent uppger att de håller på att ta fram en sådan plan. 123 kommuner eller 66 procent svarar att de saknar en plan mot barnfattigdom. (33 kommuner eller 18 procent uppger att de inte vet)

[6] 2011 års MajKommun, Lerum, har av oklara skäl svarat nej på frågan men bekräftar i efterhand att planen mot barnfattigdom gäller och används.

Avgifter i skolan

Skollagen garanterar avgiftsfri utbildning till alla barn, med undantag för så kallade obetydliga kostnader vid enstaka tillfällen.

I enkäten ställde vi frågan om kommunerna tagit fram en policy eller riktlinjer för obetydliga kostnader i skolan och övriga insamlingar i skolan.

Lite mindre än hälften, 44 procent, av kommunerna svarade jakande. Dessa kommuner har tagit fram en riktlinje om kostnader och insamlingar. 40 procent av de svarande uppger att de inte har någon sådan policy.[7] (16 procent valde svarsalternativet ”vet ej”.)

Det är viktigt att normer artikuleras formellt för att betona att de finns och ska följas, samt för att förtydliga hur skollagen ska tolkas. Begrepp som ”obetydliga belopp” och ”enstaka tillfällen” har visat sig ge utrymme för olika tolkning. I praktiken innebär det att vissa skolor tillåter avgifter på 300 kronor per termin medan andra stannar vid 50 kronor. Majblommans enkäter bland föräldrar visar att vissa uppfattar att smärtgränsen går vid 20 kronor.[8] Det är bakgrunden till att vår rekommendation för hur begreppet obetydligt belopp ska tolkas är försiktigare än Skolinspektionens,[9] vars rekommendationer styrt många kommuner.

Avgifter i skolan är ett lågintensivt problem som en tystlåten grupp med svag social status tampas med i sin vardag. Ofta handlar det om ensamstående som gör sitt yttersta för barnen, och ändå skäms över sin sårbara ekonomi.

I Norrköpings kommun har man tagit frågan på allvar, och genomfört en stor enkät bland föräldrar gällande kostnader i skolan. Majblomman uppmuntrar fler kommuner att göra detsamma. Att involvera barn och föräldrar i utredningar som berör familjen ger transparens, och det ger barnperspektiv på vardagen.

Matsäck – en traditionell avgift som lever kvar

Att åka på skolresa med mackor och mjölk i ryggsäcken är mysigt och kul – om man har en förälder som har råd och tid att fixa den där medhavda lunchen. Lever man i en familj utan marginaler kan det i stället betyda ångest, och tom mage. Alla har inte råd att förbereda matpaket. Det vittnar våra lokalföreningar, som kommer nära barnen i vardagen, om.

Genom resonemang bakom politiska beslut kan man konstatera att kommuner sparar rejäla summor genom att vältra över kostnader för utflyktslunch på eleverna. När Mölndals kommun 2013 antog en policy om kostnadsfria måltider på skolutflykter framkom att man behövde öronmärka 600 000 kronor för att leva upp till riktlinjerna.

Detta är bakgrunden till att vi ställt frågan om kommunerna har tagit fram en policy om egen matsäck.

---

[7] I kommunrapporten 2013 svarade 52 procent att de har en policy för avgifter och insamlingar. 42 procent svarade att de saknar en sådan gemensam policy. Se s 6.
[8] Ta med en rejäl matsäck och busspengar – Majblommans rapport nr 30, 2013
[9] Skolinspektionens PM om avgifter i skolan.

29 procent av de kommuner som svarar på frågan uppger att det finns riktlinjer för matsäck. 52 procent svarar att de saknar sådana riktlinjer. (19 procent svarar att de inte vet.) [10]

29 procent av kommunerna finansierar alltid matsäck vid verksamhet utanför skolan. Bland dem finns årets MajKommun Sundbyberg, liksom nominerade Håbo och Karlshamn.

Fruktstund – en liten fråga?

Frågan om så kallad fruktstund har varit omdiskuterad i sociala medier under 2014, och i viss mån plockats upp på ledar- och debattsidor.

För föräldrar med svag ekonomi gör den obligatoriska frukten i skolväskan sakta men säkert hål i plånboken. Majblomman har uppskattat att en frukt varje skoldag kostar över 500 kronor per elev och läsår.[11] För en singelförälder med låg inkomst och flera barn i skolåldern blir frukten ofrånkomligen en ekonomisk belastning. Detta särskilt i kombination med alla andra små investeringar som många skolor efterlyser.

Majblommans formella utgångspunkt i diskussionen är skollagen, som säger att barns utbildning ska vara avgiftsfri. Vi rekommenderar därför kommunerna att tillhandahålla frukt för alla om man bedömer att barnen behöver frukt.

Vi ställde frågan om kommunerna har en riktlinje eller policy för dagliga fruktstunder.

6 procent av de kommuner som svarar på frågan uppger att skolan finansierar gemensam fruktstund för barnen. 17 procent anger att man har frivillig fruktstund, medan 35 procent meddelar att man inte har fruktstund alls. 42 procent väljer svarsalternativet ”annat”.[12]

Bland de kommuner som svarar att skolan står för fruktstunden återfinns årets MajKommun Sundbyberg samt nominerade Västerås och Norrköping.

[10] I förra årets undersökning svarade en tredjedel att de hade en policy för matsäck.
[11] Majblommans handbok om kostnader s 5.
[12] 2013 ställdes inga frågor om fruktstund i Majblommans kommunenkät.

Villkor på fritiden

Kollektivtrafik

Barn i ekonomisk utsatthet återkommer till att det svåraste med att ha för små marginaler är upplevelsen av att inte vara ”som alla andra”. Att inte kunna ta bussen till simhallen för att det är för dyrt, eller att inte ha råd att bjuda igen kompisar som man varit på kalas hos. Många längtar efter att kunna förkovra sig inom idrott, att vara med i kör eller börja på dansskola. Mot denna bakgrund ställer vi frågor med koppling till barns tillvaro utanför skolan.

I kommunenkäten ställs frågan om barn i grundskolan får åka gratis med kollektivtrafiken.

7 procent av kommunerna som svarar på frågan uppger att skolbarn åker gratis i kollektivtrafiken, i obegränsad utstäckning. 21 procent anger att de fria resorna begränsas till skoltid. 56 procent svarar nej: barn i grundskolan får inte åka gratis med kollektivtrafiken.[13] (16 procent svarar att de inte vet.)

*I **Linköpings kommun** har man har kostnadsfri kollektivtrafik för alla skolbarn, utan begränsning. Majblommans bedömning är att detta stärker barns egenmakt, jämnar ut förutsättningar i skolan och på fritiden.*

Fritidsaktiviteter och kulturupplevelser

Utöver den bild våra lokalföreningar får genom beskrivningar av barnens situation i ansökningar så får Majblommans Riksförbund en uppfattning om barn och ungas fritid genom sociala medier. Många barn berättar i ord och bild om vad de tycker om att göra, och vad de längtar efter. Vi har det senaste året stärkts i vår uppfattning att de flesta barn har god förmåga till engagemang och empati. Vi ser också hur viktig en meningsfull fritid är för unga människor. Kommuner som vågar satsa på kostnadsfria, tillgängliga aktiviteter för minderåriga gör utan tvekan en god social investering.

Vi ställde frågan om kommunerna ordnar kostnadsfria aktiviteter för barn.

43 procent av de som svarar på frågan säger att de ordnar kostnadsfria aktiviteter för barn, löpande. 37 procent meddelar att de ordnar enstaka så kallade prova på-tillfällen eller för vissa grupper av barn medan 8 procent svarar nej på frågan. (12 procent väljer svarsalternativet ”vet ej”.)[14]

Linköpings kommun jobbar aktivt med kulturprojekt, som gratisaktiviteter på stadsbiblioteket och närbiblioteken, Kulturbussen för kreativ och läsbefrämjande verksamhet och särskilt riktade insatser i socialt sköra områden. Skapande aktiviteter anordnas av Ateljé Passagen och fritidsgårdar. Kommunen samarbetar med civilsamhället vilket resulterat i exempelvis fotbolls- och ridläger, kanotsafari, dansläger och cirkus.

Även Eskilstuna satsar på barnkultur. Bland annat har projektet ”Ung Fritid” resulterat i Ungdomens Hus. Man erbjuder ett kulturutbud riktat till skolan för att även barn i familjer som sällan konsumerar kultur ska inkluderas.

---

[13] 2013 svarade 4 procent att man erbjöd obegränsad möjlighet att åka kollektivt.
[14] 2013 svarade 41 procent att man löpande ordnar kostnadsfria fritidsaktiviteter.

Fritids och förskola

Svensk förskola och skola befolkas enligt Majblommans uppfattning av många ambitiösa pedagoger som arbetar för barns bästa. I bästa fall har de stöd av beslutsfattare inom politik och förvaltning, och utbildas fortlöpande för att kunna möta alla barn utifrån deras individuella förutsättningar.

Vi ställde frågan om kommunerna vidareutbildar skolpersonal om villkoren för barn i ekonomisk utsatthet.

Av de kommuner som svarar på frågan anger 16 procent att personalen vidareutbildas. 55 procent svarar nej. (29 procent uppger att de inte vet.)[15]

I nominerade Västerås kommun jobbar man mot barnfattigdom med stöd i den gedigna förskolerapporten "Har du inga gummistövlar?"[16]

Västerås har satsat på att utbilda all förskolepersonal om barn i ekonomisk utsatthet. Personalen har tränats i allt från att identifiera dolda kostnader till vilka fördomar föräldrar med svag ekonomi tenderar att möta. Det har bland annat resulterat i att kommunens förskolechefer beslutat att få bort alla dolda avgifter. Konkret handlar det om att erbjuda låneskridskor, cyklar och annat när det är dags för aktiviteter, eller om att alltid ha lucialinnen till låns i juletid.

"Nattis"

En påfallande stor del av de föräldrar som söker stöd för sina barn hos Majblomman är ensamförsörjare. Att få ihop vardagen med barn som singelförälder med låg inkomst kan vara arbetsamt såväl ekonomiskt som logistiskt. Har man ett arbete inom exempelvis vården eller restaurangbranschen är obekväma arbetstider standard.

Det är av stor vikt att barnfamiljer har likvärdig tillgång till barnomsorg oavsett om föräldrarna jobbar "nio till fem" eller har arbetspass som spänner över kvällar, nätter och helger.

Mot den bakgrunden har Majblomman frågat kommunerna i vår enkät om de erbjuder barnomsorg även på så kallad obekväm arbetstid.

En majoritet om 64 procent svarar ja, medan 29 procent svarar nej. (7 procent svarar att de inte vet.)[17]

[15] 2013 svarade 13 procent att de vidareutbildare sin personal.
[16] Har du inga gummistövlar? Västerås stad Konsult och Service U 20120:14 Dnr 2010/37-KSS-064
[17] 2013 svarade 53 procent att de erbjuder barnomsorg på obekväm arbetstid.

Barn till arbetssökande

Att vara barn till en arbetssökande förälder kan vara påfrestande. Om mamma eller pappa har svårt att komma i arbete är det inte sällan tufft att hålla igång vardagen, inte minst för att ekonomin är osäker och ofta skör. För barn till föräldrar som inte har jobb betyder fritids och förskola välkommen stimulans och viktig gemenskap med andra barn. Många kommuner begränsar dessa barns timmar på förskola eller fritids till femton timmar i veckan.

Vi ställde frågan om kommunerna erbjuder plats åt arbetssökandes barn, utöver de lagstadgade 15 timmarna per vecka.

36 procent av de svarande bekräftar att de erbjuder fler timmar, medan 53 procent svarar nej på frågan. (11 procent valde svarsalternativet ”vet ej”.) [18]

Bland de kommuner som ger barn till arbetssökande utökad möjlighet att var på förskolan och fritids återfinns nominerade Västerås, Håbo och Karlshamn liksom årets MajKommun Sundbyberg.

Musik-/kulturskola

Att få ta del av kultur och skapande är viktigt för barns utveckling och välmående. Regeringen har signalerat att man satsar på ökade resurser till kommunala kulturskolor, för att fler barn ska få chansen.

Majblomman frågade kommunerna om de erbjuder kulturskola, och om undervisningen i så fall är avgiftsbelagd.

6 procent av de svarande kommunerna säger att de erbjuder gratis kulturskola till skolbarn. 83 procent uppger att de tillhandahåller kulturskola mot en kostnad. 4 procent svarar att de inte erbjuder kulturskola. (8 procent svarar att de inte vet.)[19]

Vi frågade om det finns möjlighet för eleverna att låna utrustning.

21 procent av de svarande kommunerna säger ja, utan förbehåll. 55 procent berättar att skolbarnen i kulturskolan får hyra utrustning. 4 procent meddelar att eleverna själva får finansiera utrustningen. (20 procent svarar att de inte vet.)

[18] 2013 svarade en tredjedel av kommunerna att de erbjuder tid utöver de lagstadgade 15 timmar per vecka.
[19] 2013 angav 95 procent av kommunerna att de erbjuder kulturskola för barn.

Meningsfulla sommarlov, jul och andra högtider

Under sommar- och jullov upplever många barn att den struktur och trygghet som skolan står för rycks bort för dem. Barn i ekonomisk utsatthet berättar om långa, sysslolösa dagar med för lite mat, och en ensamhet när kompisarna försvinner på semester med familjen. Att kommuner stänger ner under högsommaren och vid högtider kan vara mycket problematiskt för utsatta barn. De kommuner som inser värdet av tillgängliga, kostnadsfria aktiviteter gör mycket värdefulla insatser.

Mot bakgrund av detta frågade vi kommunerna om de sätter ihop ett sommarlovsprogram för barn och unga, själva eller med samarbetspartners.

67 procent[20] av kommunerna som svarar på frågan säger ja, medan 25 procent konstaterar att de inte tillhandahåller sådana program. (8 procent vet inte)

På frågan om kommunen förmedlar kollo/lägerplatser eller andra sommarlovsaktiviteter svarar 73 procent[21] av kommunerna ja medan 19 procent svarar nej. (8 procent väljer alternativet ”vet ej”.)

Bland de kommuner som svarar ja märks Eskilstuna, Norrköping, Sundbyberg och Västerås.

31 procent svarar att platserna och aktiviteterna är avgiftsfria för alla medan 16 procent villkorar kostnadsfrihet med individuell prövning[22]. 26 procent svarar att platserna och aktiviteten är avgiftsbelagda. (28 procent vet inte.)

På frågan om fritidsverksamhet och fritidsgårdar är öppna under hela sommarlovet svarar 12 procent av kommunerna ja.[23] 48 procent uppger att man har öppet men stänger viss verksamhet. 29 procent meddelar att fritidsverksamhet och fritidsgårdar inte är öppna. (11 procent anger att de inte vet.)[24]

Socialtjänsten

Att vara barnfamilj med dålig ekonomi under långa lov är extra påfrestande. Privata kostnader ökar och man kan ha svårt att ge omsorg på ett kontinuerligt och tryggt sätt för barnen. Ett extra tillskott för dem som har försörjningsstöd kan göra stor skillnad.

Majblomman har frågat kommunerna om de ger extra bidrag till familjer med barn inför sommaren.

16 procent av de kommuner som besvarar frågan säger att de ger extra bidrag, medan 54 procent svarar nekande. (30 procent vet inte.)[25]

Bland de kommuner som ger extra försörjningsstöd sommartid märks Norrköping, Sundbyberg och Västerås.

---

[20] 2013 uppgav 60 procent av kommunerna att de satte ihop sommarlovsprogram.
[21] 2013 uppgav 64 procent av kommunerna att de erbjöd läger eller sommaraktivitet av annat slag.
[22] 2013 svarade 29 procent att lägeraktiviteterna var kostnadsfria medan 13 procent tillämpade individuell prövning.
[23] 2013 var andelen något lägre: tio procent uppgav att fritids och fritidsgårdar hade öppet som vanligt.
[24] 2013 uppgav 10 procent att fritidsgårdar är öppna hela sommaren.
[25] 2013 uppgav 15 procent att familjer med försörjningsstöd får extra bidrag inför sommaren.

Vi har också frågat kommunerna om de ger extra bidrag till familjer med barn inför jul eller olika religioners motsvarande högtider.

21 procent svarar ja medan 50 procent svarar att man inte ger extra bidrag inför julen eller motsvarande. (30 procent svarar att de inte vet.)

Bland de som stöttar barnfamiljer med extra försörjningsstöd märks årets MajKommun Sundbyberg samt nominerade Eskilstuna, Håbo och Västerås.

I Karlshamns kommun betalar socialtjänsten inte ut något extra stöd till barnfamiljer i samband med jul- och sommarlov. I stället gör man en kartläggning av barnens behov och erbjuder aktiviteter som ofta inkluderar föräldrar och syskon. Det har bland annat resulterat i ”Tomteträffar”. Tanken är att hjälpen ska komma barnen till godo, och därför har Karlshamn utifrån ett barnperspektiv bedömt att aktiviteter vid jul är att föredra framför extra bidrag. [26]

I Håbo kommun resonerar man annorlunda – också med hänvisning till barnperspektivet. Kommunen värnar om att det extra bidraget vid jul ska komma barnen till godo. Samtidigt vill man inte som myndighet bestämma hur individen gör, utan uttalar förtroende för att klienterna använder julklappspengar till julklappar. Välvillighet ska prägla handläggningen.[27]

Majblommans kartläggning visar att kommuner och enskilda förvaltningar gör mycket goda insatser för barn i familjer med försörjningsstöd.

Det man inte ska glömma bort är alla de barn som lever i familjer som inte är berättigade till försörjningsstöd, men ändå har mycket svårt att få ihop ekonomin. Dessa barn går miste om stödinsatser. Majblomman förespråkar kommunal samordning, så att dessa barn inte glöms bort. Alla förvaltningar som jobbar med barnfrågor är berörda.

Gränsöverskridande samarbeten med civilsamhället är en kompletterande, framkomlig metod som Majblomman uppmuntrar kommuner att överväga.

[26] Intervju med Anette Sandberg och Lavona Johansson vid socialförvaltningen i Karlshamn
[27] Intervju med Hanna Elmeskog vid socialtjänsten i Håbo

Digital tillgänglighet i skolan och på fritiden

Majblommans mål är att alla barn ska kunna vara med i gemenskapen i skolan och på fritiden. I dag innebär det inte bara att hoppa rep tillsammans på rasten utan också om att chatta och spela på nätet. Redan i förskolan är de flesta barn väl bekanta med datorer, spel och inte sällan även med sociala medier. Bland mellanstadiebarn är innehav av smarta telefoner mycket vanligt och för tonåringar är det än mer självklart[28]

Med den tekniska utvecklingen följer risken för en ny form av obalans mellan privilegierade unga och barn som har det tufft. Att inte ha någon dator med internet hemma ger en påtaglig uppförsbacke både i skolan och på fritiden. Det är bakgrunden till att vissa kommuner i dag stöttar familjer med långvarigt försörjningsstöd med bidrag till dator och eller internetabonnemang. Problemet är inte nytt eller obekant, men det faktum att barn riskerar dubbelt utanförskap har fått begränsad uppmärksamhet i medier och bland forskare.[29]

Mellan 2012 och 2013 har Majblommans lokalföreningar ökat bidragen till datorer för barn med närmare 100 000 kronor. Det är en påtaglig uppåtgående trend, trots att vi hittills inte uttryckligen informerat om att IT-utrustning kan vara något som barn har behov av 2014.

IT via socialtjänsten

I vår enkät har vi frågat kommunernas socialtjänst om barnfamiljer med försörjningsstöd också beviljas bidrag till dator och internetabonnemang.

22 procent av kommunerna svarar ja – barnfamiljer med försörjningsstöd får bidrag för dator och internetabonnemang. 8 procent svarar att de enbart ger bidrag till dator medan 6procent uppger att de endast stödjer internetabonnemang. 29 procent meddelar att inga IT-anknutna bidrag ges över huvud taget. [30] (36 procent vet ej)

Bland de kommuner som ger extra försörjningsstöd till både dator och nätabonnemang märks Eskilstuna, Håbo, Karlshamn, Linköping, Sundbyberg och Västerås.

Vi kan konstatera att barns villkor i landet varierar. Bor man i Karlshamn har man till exempel betydligt bättre chans att klara både skolarbetet och sociala kontakter väl i digitala kanaler, oavsett familjens ekonomi. I kommuner som inte tagit tag i frågan på samma allvar löper barn i ekonomisk utsatthet större risk att hamna på fel sida det så kallade digitala glappet.

[28] ”Svenskarna och Internet 2014” från Stiftelsen för Internetinfrastruktur
[29] Marcin de Kaminski http://cybernormer.se/veligt-om-socialbidrag-till-natuppkoppling/
[30] 2013 uppgav 8 procent (22 av 261) att extra bidrag ges till dator och nätabonnemang.
1 procent (3 av 261) gav bidrag för bara dator medan 6 procent (gav bidrag för enbart nätabonnemang)

Datorer och läsplattor via skolan

Att inte kunna skriva sin uppsats på en hemdator, eller kunna mejla betinget till svenskläraren är givetvis ett problem. I många kommuner har man insett detta, men fortfarande behövs praktiska reformer

Vi har ställt frågan om barn i grundskolan får en egen dator av sin hemkommun.

35 procent berättar eleverna får en dator som de kan ta med hem. 7 procent uppger att skolbarnen får en egen dator, men bara för bruk i skolan. 48 procent svarar nekande – barn i grundskolan får ingen dator alls.[31] (10 procent vet ej).

Vanligast är att barn i högstadiet får en dator av kommunen, men det förekommer också i lågstadiet. Bland de kommuner som förser eleverna med dator eller läsplatta som kan tas hem återfinns Eskilstuna, Linköping, Västerås och Karlshamn.

Karlshamn digital förebild

En gott exempel på en kommun i IT-framkant är Karlshamn i Blekinge. I kommunen har man en digital plattform, vars vision är att även barnen ska omfattas. Till plattformen kopplas mål, bland annat att invånarna ska ges möjlighet till självständighet digitalt.

Socialnämnden i Karlshamn har under 2014 tagit fram tydliga riktlinjer för dator och internetuppkoppling. Utifrån Socialstyrelsens allmänna råd om ekonomiskt bistånd respektive handbok från 2013-12-31 slår man fast att dator och internetuppkoppling ska ses som nödvändig hemutrustning. Vid bedömning ska särskild hänsyn tas till barn och ungdomar som går i skolan.

I Karlshamns kommun får alla elever från årskurs sju datorer som får lov att tas med hem. Möjligheten utökas under höstterminen 2015 då alla grundskolebarn kommer att få datorer. Målet är att sedan även inkludera förskolan.

Även Eskilstuna satsar på IT, och tillhandahåller datorer eller läsplattor från sjunde klass. Ambitionen är att undervisningen ska vara relevant i tiden och hålla kvalitet. Eskilstunas skolpolitiker står bakom projektet, som har hållit på i två år, och nästa år utökas genom att eleverna kan ta med sin utrustning hem.

Ung dialog på nätet

Under det gångna året har Majblomman ökat närvaron i sociala medier. Den vardagliga kontakt som riksförbundet haft med barn i sociala kanaler har varit mycket lärorik. Framförallt synes våra unga ”följare” använda sociala medier för att bekräfta sina kamrater, och bli bekräftade på samma sätt. Gentemot Majblomman berättar man framför allt om sig själv och sina fritidsintressen, vanligen med utgångspunkt i Majblommans uppdateringar. En försvinnande liten del av inläggen från barn till Majblomman kan beskrivas som så kallat näthat. Nära nog samtliga kommentarer, frågor och svar är kamratliga och uppmuntrande. Barn är också mycket generösa med att låta Majblomman ta del av de subkulturella fenomen de hjälper till att skapa.

[31] I 2013 års kommunrapport uppger 7 procent (20 av 261 kommuner) att eleverna får egen dator som de får ta hem.

Det handlar till exempel om konton för följetongsskrivande eller ”försäljning” av ”luftdjur”.

Sammantaget välkomnar Majblomman fler kommuner att arbeta brett och påläst för att bygga digital kompetens och gemenskap hos barn och unga i skolan och på fritiden.

Vad säger Digitaliseringskommissionen

Digitaliseringskommissionen som på regeringens uppdrag arbetar för ett ökat digitalt innanförskap, har bistått Majblomman med en kommentar till denna rapport. Kommissionens ordförande Jan Gulliksen konstaterar att digital gemenskap är ”extra viktigt för alla barn”. Han slår fast att för att barn ska kunna bli aktiva deltagare i det digitala samhälle som vuxna, krävs att ”tidigt och fortlöpande få tillgång till internet och det digitala livet.” Gulliksen bekräftar Majblommans bild av att det i dag ser väldigt olika ut i våra kommuner med tillgång till internet. Av den anledningen kommer kommissionen att ”verka för tillgång till internet som en central del av riksnormen för försörjningsstödet”. Majblomman följer kommissionens arbete i denna del med särskilt intresse.

Hur blir visionerna verklighet, för barnen?

Om planer och principbeslut fastnar i den kommunala bokhyllan gör de föga nytta. Att de som arbetar närmast barnen har verktyg för att identifiera och hantera de barn som drabbas är bärande. Det behöver också finnas kanaler för att föra barns talan i olika sammanhang.

Majblomman har mångårig erfarenhet av konstruktiva möten med politiker, tjänstemän, rektorer, skolsköterskor och pedagoger i kommunerna. Vi noterar att de kommuner som prioriterar barnperspektivet inte sällan talar om samverkan och kommunikation som viktigt. Vi noterar också att kommuner som lyckas med handlingsplaner mot barnfattigdom har strategier för att följa upp sina mål.

Att hitta nyckelpersoner inom politik och förvaltning är enligt flera av våra informanter viktigt, liksom att ge mandat att påverka barns villkor. Majblomman delar den analysen, och konstaterar att idén om ett slags lokala barnombudsmän börjar dyka upp i svenska kommuner.

I förra årets kommunrapport uppmärksammade vi Botkyrka, och i år ser vi att Norrköping inrättat ett kommunalt barn- och elevombud. Tjänsten syftar delvis till att stödja kommunala chefer i värdegrundsarbetet. Framför allt är ombudet till för att stödja enskilda barn och deras föräldrar som kommit till korta i kontakter med kommunen.

Majblomman bedömer att en kommunal ”barnombudsman” med mycket handlingsfrihet är en god idé, och vi vet att den finns runt om i landet. Vi ser fram emot att följa fler och fler kommunala barnombud de närmaste åren.

Majblomman som resurs

Majblomman är till för barnen. Deras behov är riktmärket när våra lokalföreningar agerar. Vad detta betyder konkret varierar över tid, och våra volontärer är noga med att vara följsamma i vardagen.

Ett exempel på föränderlighet är hur ansökningarna om bidrag till barns glasögon ökade i mitten på 00-talet. Det visade sig att svenska landsting försämrat eller tagit bort sina subventioner. Majblomman trädde då in både som direkt stöd till barn med synfel, och som språkrör för samma kategori. Efter år av opinionsbildning ser vi nu att allt fler landsting förbättrar sina regler, och våra lokalföreningar behöver inte längre stötta lika många barn med pengar till glasögon. Mellan 2012 och 2013 minskade bidragen till glasögon med 262 000 kronor.

Under förra året delade Majblommans lokalföreningar ut bidrag enligt följande:

- Sommarlovsaktiviteter	5,1 miljoner kronor
- Kläder och skor	3,7 miljoner kronor
- Fritidsaktiviteter, nöjen och kultur	3,3 miljoner kronor
- Övriga dyra och nödvändiga saker	2,4 miljoner kronor
- Jul och andra högtider	1,8 miljoner kronor
- Glasögon	0,8 miljoner kronor
- Datorer	0,8 miljoner kronor
- Skolaktiviteter	0,2 miljoner kronor

När skolorna deltar i Majblommans insamling får de Majblommepengar att använda i verksamheten för alla barn på skolan. Ändamålen är vanligen skolresor, studieresor, läger, utflykter, sportutrustning för utlåning, temadagar, elevråd, teater, bio, musik, böcker.

De barn som deltar i insamlingen får behålla en andel för att stärka sin egen ekonomi. Vi vet att många barn som säljer majblommor blir stärkta av den egenmakt det innebär.

Majblomman arbetar också med att nå lärare då skolan är en central punkt för alla barn. Årligen lanserar vi ett aktuellt och kvalitetssäkrat studiematerial. Med det lyfter vi frågan om barns ekonomiska utsatthet, och tillhandahåller ett verktyg som underlättar dialogen om denna svåra fråga med eleverna. Genom ökad kunskap om barns upplevelser får man empati och förståelse för kompisar som har det svårt.

Under 2014 har vi satt ihop en ny handbok om kostnader och insamlingar i skolan, vilken riktar sig till alla som vill veta mer om vad som gäller och hur man kan gå till väga på området.

Kommunrapporten är en bärande del i den kunskapsbank som Majblomman har byggt upp under lång tid. Våra kartläggningar, utredningar och rapporter ligger tillgängliga för nedladdning i vårt digitala bibliotek om barns villkor, på www.majblomman.se

Majblommans tidigare rapporter och PM

2014-06-18 Kartläggning av landstingens glasögonsubventioner. Aktuella siffror samt sammanställning av Majblommans tidigare SIFO-undersökning, omräknat efter Socialstyrelsens beräkningar.

2014-03-07 ”Majblommans handbok för dig som funderar över avgifter och insamlingar i skolan”. Handbok om reglerna för avgifter i skolan, deras innebörd och bakgrund.

2013-12-11 ”Tag med en rejäl matsäck och busspengar!” Om föräldrars svar på temat otillåtna avgifter i skolan.

2013-06-11 ”Det som är bra för barnen är bra för kommunen”. Årsrapport med tyngdpunkt på kommunundersökningen 2013.

2012-07-03 ”Alla har ett ansvar för barn och ungdomsfrågor, inte bara socialtjänst, förskola och skola”. Årsrapport 2012 och årets kommunundersökning.

2012-04-19 Majblomman om skolbarns rätt till glasögon. En kartläggning av landstingens bidrag, glasögonbranschen samt hälso- och sjukvården samt en Sifoundersökning om hur stort behoven av glasögon är.

2011-06-08 Majblommans årsrapport: ”Alla kunde följa med utom jag”. Kommunraport med goda exempel på kommuner som satsar på att bekämpa barnfattigdom.

2010-06-22 Majblommans årsrapport: starkt stöd för Majblommans hjärtefrågor. Om dolda avgifter i skolan; att betrakta glasögon som medicinsk behandling och kommunernas ansvar för barn även under det elva veckor långa sommarlovet.

2010-06-14 Glasögon bör vara en rättighet för alla barn. Om barns behov av glasögon och vad en glasögonreform skulle kunna kosta landstingen

2010-06-08 Skolutflykt – glädje eller ångest? Om dolda avgifter i skolan.

2010-06-04 Hur har ditt sommarlov varit? Om kommunernas bristande ansvar för barn under sommarloven.

2009-07-05 Den svenska modellen, är det när barn tvingas avstå glasögon och medicin? Partiledarnas syn på barns villkor 2009.

2009-06-12 Varken skärgård eller doktor. Om att var fjärde kommun inte finansierar läger eller andra sommarlovsaktiviteter för barn.

2009-03-25 Vardagens vanmakt. Årsrapport om barn i ekonomiskt utsatta familjer i Sverige.

2009-02-06 Insamlingar och avgifter i skolan. En handbok till politiker, tjänstemän, lärare och föräldrar för klokare beslut om barns delaktighet.

2008-10-02 Brillor och barn. Om barns behov av glasögon och landstingens otillräckliga bidrag.

2008-07-15 ”En-meters-perspektivet” . Partiledarnas syn på barnfattigdom i Sverige.

2008-06-12 Mitt sommarlov, vad jätteskönt mitt sommarlov ska bli ... Om barns olika villkor och kommuners ansvar för barn under sommarlovet.

2008-03-27 Somliga går med trasiga skor, säg vad beror det på? Om barns dagsaktuella behov som en följd av brister i välfärden. 19:19

2007-11-30 Vad fick du i julklapp? Om barn och ekonomisk utsatthet i jultid och om brister i barnperspektiv vid beslut om ekonomiskt bistånd.

2007-07-13 Har barnkonventionen tagit sommarlov? Om barns röster och rättigheter.

2007-06-07 Sommar, sommar och sol. Om barns olika villkor på sommarlovet.

2007-03-22 Man måste bry sig om hur ungarna mår. Om barns villkor och svenskars attityd till barnfattigdom i Sverige .

2006-07-11 Barns glasögon – behov, bidrag och brister. Om skillnaden i synen på synnedsättning och andra funktionshinder och sjukdomar.

2005-12-29 Barns ojämlika villkor i Sverige. Om Majblommans syn på avgifter i skolan och vår roll i barnets nätverk.

2005-11-22 Dyra julklappar och svårt ta ledigt drabbar barn.

2005-09-14 Därför skapar Majblomman debatt om avgifter i skolan. Om avgifter i skolan under pågående förhandling om ny skollag. Innehåller sammanfattning av doktorsavhandlingen ”Nödvändighetens pris”.

2005-07-12 Knattereporter ställde politiker till svars i Visby . Om politikers syn på ”obligatoriska” klasskassor i skolan.

2005-07-06 När kassan är skral. Om klasskassan och andra olagliga avgifter i skolan.

2005-06-09 Du ska inte tro det blir sommar. Om hur ekonomisk utsatthet drabbar barn på sommarlovet.

2005-06-09 Klassresan. Om hur olagliga avgifter drabbar fattiga barn i skolan.

2004-11-22 Discon, plastpåsar, majblommor (och ett och annat lagbrott). Om goda råd om hur aktiviteter och hjälpmedel finansieras i skolan.

2004-07-12 Politiker svarar om avgiftsbelagda skolaktiviteter. Från politikerveckan i Visby den 4-10 juli 2004.

2004-07-08 Vem har råd att gå i skolan? Om avgiftsbelagda skolaktiviteter och kommuner som bryter mot lagen.

2004-06-10 Barns behov tar inte sommarlov. Om kommuners minskade satsningar på skollovsaktiviteter.

2004-04-26 Majblommans syn på barnfattigdom i Sverige.